

Sammendrag:

Arbeidsreiser til og fra Akershus

TØI rapport 1482/2016
Forfattere: Jørgen Aarbaug og Eva-Gurine Skartland
Oslo 2016 29 sider

Det er stor variasjon i transportmiddelfordelingen for arbeidsreiser til og fra Akershus. Det er høye bilandeler for arbeidsreiser i Akershus og høye kollektivandeler på arbeidsreiser til Oslo sentrum. I Akershus arbeider bosatte enten i Oslo, da i hovedsak i Sentrum og indre by, eller lokalt i egen kommune, eller i nabokommunene. Det er lite pendling mellom de ulike delene av Akershus fylke.

Oslo og Akershus er knyttet tett sammen i samme bo- og arbeidsmarkedsregion. Oslo sentrum og indre by er hovedsentrum for hele denne regionen. Samtidig finnes det en rekke andre mindre sentre.

I denne rapporten ser vi på reiser med vekt på arbeidsreiser til og fra Akershus, både med hensyn til antall og transportmiddelfordeling. Av praktiske årsaker ser vi på tall fra 2014. Tall fra registerbasert sysselsettingsstatistikk viser at de fleste enten arbeider i egen kommune, i senter av regionen eller senter av delregionen.

- I Follo dominerer Follo og Oslo som arbeidssted. Det er snaut 1500 som arbeider på Romerike (i hovedsak i Skedsmo og Lørenskog kommuner) og 2 200 som arbeider i Asker og Bærum.
- I Asker og Bærum dominerer arbeidsplasser i Asker og Bærum og i Oslo, men med noen, relativt få, sysselsatte i Oslo sør og øst og på Romerike.
- På Romerike er det arbeidsplasser på Romerike og i Oslo som dominerer. Det er snaut 1500 som arbeider i Asker og Bærum og om lag 700 som arbeider i Follo.
- Dette betyr ikke at det ikke foregår motstrøms pendling i et betydelig omfang, og at denne er viktig lokalt. Mange av kommunene i Akershus henter en betydelig del av sine sysselsatte fra bosatte i Oslo kommune (10 til 30 prosent). Samtidig er det langt færre sysselsatte enn bosatte i disse kommunene. Sammenlignet med Oslo blir antallet derfor relativt lavt.

Ser vi nærmere på tallene fra Oslo, er det tydelig at det er Oslo sentrum og indre by som har betydelige arbeidsplasskonsentrasjoner. Områdene trekker arbeidskraft fra et stort omland.

Transportmiddelfordelingen for arbeidsreiser foretatt fra egen bopel til arbeidsplasser i Oslo og Akershus er dominert av bil. Dette gjelder arbeidsreiser til alle andre steder enn til Oslo sentrum og indre by og Lysaker/Fornebuområdet, hvor kollektivtrafikken dominerer. Andelen som går og sykler til arbeid er også høyest i Sentrum og indre by, men her har også enkelte andre kommuner, både i Follo og på Romerike betydelige andeler, særlig blant folk som har kort veg til arbeid. Til arbeidsplasser i ytre deler av Akershus er kollektivandelene nede på nivå med det vi finner andre steder i Norge. Ser vi på reiser med andre reisemål enn arbeid, er det høyere andel av gange og som bilpassasjer, og lavere andel som bilfører og kollektivpassasjer. Dette er i samsvar med resten av landet.

For arbeidsreiser fordelt ut fra bosted, er kollektivtransport viktig for bosatte i kommuner i Akershus. Det er rimelig å anta at dette er reiser ut av kommunen for å komme til arbeid. Her har særlig bosatte i Asker, Oppegård og Nesodden høye kollektivandeler (over 40 prosent).

For transportmiddelfordelingen i forbindelse med både bosted og arbeidssted, er det svært høye bilandeler på arbeidsreiser internt på Romerike, og fra Buskerud-kommunene nærmest Akershus til Asker og Bærum. Gang og sykkelandeler er høyest internt i Oslo, særlig i indre by, inkludert Sentrum og bydelene i nord og vest. Bydelene i sør og øst har gang og sykkelandeler på nivå med det vi finner sentralt på Romerike og i Asker og Bærum. Lavest gang- og sykkelandeler finner vi (av de stedene det er datamateriale) på lengre relasjoner og interne reiser på Romerike (som godt kan være lange relasjoner, men ikke trenger å være det).

Kollektivandelene er høyest på arbeidsreiser til arbeidssted i Oslo indre by, inkludert Sentrum.

- 60 – 70 prosent fra de ulike områdene i Akershus, Buskerud nær Akershus og fra Oslos sør og øst.
- 40 – 50 prosent fra Oslo indre by/sentrum og Oslo vest/nord som skyldes høye gang/sykkelandeler.

For reiser fra Oslo indre by, inkludert Sentrum, er det også høye kollektivandeler på reiser til Asker og Bærum (65 prosent, men her er det betydelig usikkerhet).

Kollektivandelene er meget lave på arbeidsreiser internt på «ytre» Romerike (på landssnittet eller lavere), og de er nesten like lave for reiser internt i Buskerudkommunene nærmest Akershus. Kollektivandelene er noe høyere, rundt 20 prosent, for interne arbeidsreiser innenfor de øvrige delområdene i Akershus. Det er stor forskjell mellom reiser foretatt fra Oslo til Asker og Bærum og til resten av Akershus. Det kan i hovedsak trolig forklares ved at Fornebu/Lysaker har et stort antall arbeidsplasser og at disse områdene funksjonelt er del av Oslo. Bilandelene for arbeidsreiser til Akershus er høye fra Oslo ytre by. Mens kollektivandelen er på over 40 prosent på reiser fra Oslo indre by. Kollektivandelen er også høy fra Oslo indre by til Asker og Bærum (antagelig i hovedsak Lysaker/Fornebu og Sandvika). Kollektivandelene fra Oslo ytre by til Romerike og Follo er på drøyt 10 prosent, noe som må betegnes som beskjedent. Alle disse tallene er imidlertid usikre. Det har med utvalgsstørrelsen i den nasjonale reisevaneundersøkelsen å gjøre, i kombinasjon med relativt begrensede strømmer av arbeidsreiser fra Oslo til Akershus.

Fra RVU finner vi også at tilgang på gratis parkering på jobb er normen for arbeidsplasser lokalisert i hele regionen. Lavest andel finner vi i Oslo, hvor 55 prosent har tilgang på gratis parkering på arbeidsplassen. Lørenskog skiller seg klart fra de andre kommunene med at kun 61 prosent oppgir å ha tilgang på gratis parkering på jobb. I de øvrige kommunene (eller grupper kommuner) ligger andelen mellom 79 og 94 prosent. Lørenskog har også høyest andel som har betalt parkering med 26 prosent. Øvrige kommuner (inkludert Oslo har mellom 0 og 14 prosent). I Oslo er det 33 prosent som oppgir å ikke ha tilgang til gratis parkering på jobb, mens tallene for Akershus ligger på mellom 2 og 14 prosent.